

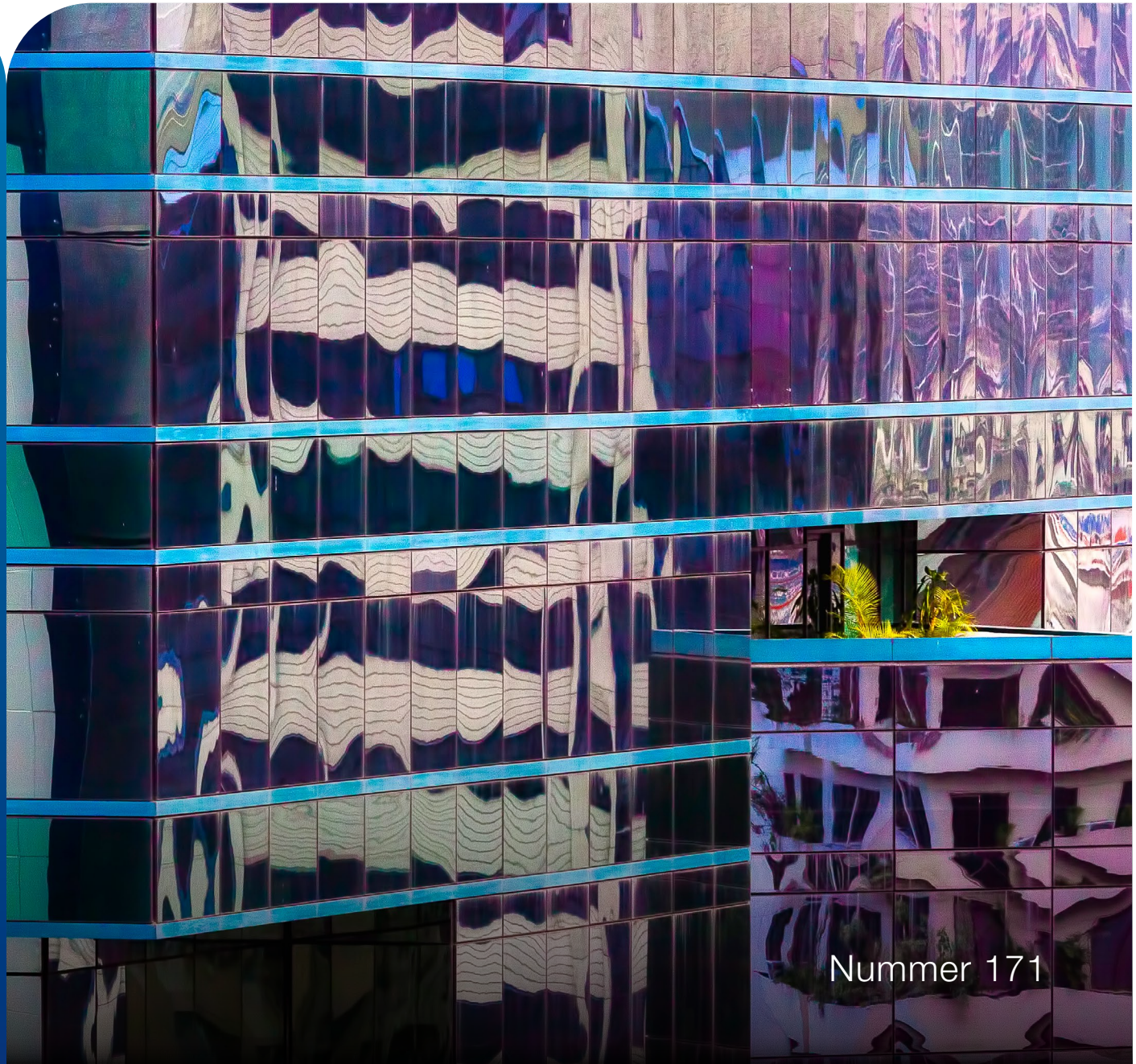
Juni 2026

Genoteerd

Vrijstelling van de
consolidatieplicht voor
tussenhoudsters

loyensloeff.com

Nummer 171

In deze uitgave

1. Inleiding. [Lees hier >](#)
2. Rechtsvormen. [Lees hier >](#)
3. De enkelvoudige jaarrekening. [Lees hier >](#)
4. De geconsolideerde jaarrekening. [Lees hier >](#)
5. De tussenhoudstervrijstelling. [Lees hier >](#)
6. Geen bezwaar aandeelhouders (ad (a)). [Lees hier >](#)
7. Consolidatievoorwaarde (ad (b)). [Lees hier >](#)
8. Toegestane verslaggevingsregimes geconsolideerde jaarrekening (ad (c)). [Lees hier >](#)
9. Taalvereiste (ad (d)). [Lees hier >](#)
10. Deponering (ad (e)). [Lees hier >](#)
11. Toepassing van de omvangafhankelijke regimes bij toepassing van de tussenhoudstervrijstelling. [Lees hier >](#)
12. Waardering deelnemingen. [Lees hier >](#)
13. Samenloop met de groepsvrijstelling van artikel 2:403 BW. [Lees hier >](#)

Over Loyens & Loeff

Vrijstelling van de consolidatieplicht voor tussenhoudsters

1. Inleiding

- 1.1 In beginsel zijn alle Nederlandse rechtspersonen die onder Titel 9 van het Burgerlijk Wetboek (**BW**) vallen, verplicht om een enkelvoudige jaarrekening op te maken en te publiceren. Daarnaast kan op een dergelijke rechtspersoon ook de verplichting rusten om een geconsolideerde jaarrekening op te maken en te publiceren. Het Nederlandse jaarrekeningrecht kent verschillende vrijstellingen en verlichtingen voor het opmaken van de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening. Eén van de vrijstellingen voor het opmaken van een geconsolideerde jaarrekening is de zogenoemde tussenhoudstervrijstelling van artikel 2:408 BW.
- 1.2 In deze bijdrage van Genoteerd wordt allereerst besproken wat een geconsolideerde jaarrekening is en op wie de verplichting rust een geconsolideerde jaarrekening op te maken en te publiceren. Vervolgens worden alle voorwaarden voor de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling besproken en nog enkele bijkomende consequenties die de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling met zich kan brengen.

2. Rechtsvormen

Het Nederlandse jaarrekeningenrecht is grotendeels opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW. Titel 9 Boek 2 BW is van toepassing op de naamloze vennootschap, de besloten vennootschap, de onderlinge waarborgmaatschappij en in sommige gevallen op de commerciële stichting en de vereniging.¹ Naast deze rechtspersonen is Titel 9 Boek 2 BW ook van toepassing op de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap waarvan alle vennoten die volledig jegens schuldeisers aansprakelijk zijn voor de schulden, kapitaalvennootschappen naar buitenlands recht zijn.² Aangezien de tussenhoudstervrijstelling is opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW, komen deze categorieën rechtspersonen en vennootschappen in aanmerking voor de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling als op hen een consolidatieplicht rust.

3. De enkelvoudige jaarrekening

- 3.1 Het bestuur van een N.V. of B.V.³ is jaarlijks verplicht om binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar de enkelvoudige jaarrekening op te maken en deze ten kantore van de vennootschap ter inzage voor de aandeelhouders te leggen. Binnen diezelfde termijn dient het bestuur ook het bestuursverslag en de overige

1 Artikel 2:360 lid 3 BW. Titel 9 Boek 2 BW is van toepassing op een commerciële stichting en vereniging indien de netto-omzet van de ondernemingen van de commerciële stichting of vereniging gedurende twee opeenvolgende boekjaren meer bedraagt dan EUR 7,5 miljoen.

2 Artikel 2:360 lid 2 BW.

3 Deze paragraaf is beperkt tot de N.V. en de B.V. Voor de andere genoemde rechtspersonen in paragraaf 2 gelden afwijkende termijnen. Ook voor beursvennootschappen gelden op grond van de Wet op het financieel toezicht afwijkende termijnen.

gegevens (waaronder de accountantsverklaring) ter inzage te leggen. Deze termijn kan wegens bijzondere omstandigheden bij besluit van de algemene vergadering worden verlengd met ten hoogste vijf maanden. Een gewenst uitstel dient in beginsel voor het verstrijken van de opmaaktermijn te zijn gevraagd en verkregen. In situaties waarin dat niet is gebeurd, of waar stilzwijgend uitstel is aangenomen, zal achteraf aan de algemene vergadering alsnog om goedkeuring moeten worden gevraagd onder opgaaf en verantwoording van de bijzondere omstandigheden.⁴

- 3.2 De jaarrekening wordt vastgesteld door de algemene vergadering, waarna het bestuur de jaarrekening binnen acht dagen openbaar moet maken door middel van deponering van de jaarrekening bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel. De dag van de vaststelling moet op de jaarrekening worden vermeld. De jaarrekening dient in de Nederlandse taal of in het Frans, Duits of Engels te worden gedeponneerd.
- 3.3 Als de jaarrekening niet binnen twee maanden na afloop van de opmaaktermijn (vijf maanden plus een eventuele verlenging met vijf maanden) is vastgesteld, dient het bestuur de jaarrekening onverwijld openbaar te maken. Op de jaarrekening dient in dat geval vermeld te worden dat de jaarrekening niet is vastgesteld.

4. De geconsolideerde jaarrekening

- 4.1 Veel Nederlandse rechtspersonen en vennootschappen maken deel uit van een groep, ook wel een concern genoemd. Deze groepsstructuren kunnen in de praktijk erg uitgebreid en complex zijn. Om een goed beeld te kunnen geven van het geheel aan economische activiteiten en prestaties binnen een groep,

bestaat de verplichting om een geconsolideerde jaarrekening op te maken en te publiceren. De geconsolideerde jaarrekening geeft inzicht in de gang van zaken van de hele groep. Er wordt door de juridische vorm van individuele rechtspersonen en vennootschappen heen gekeken en verslag gedaan van de groep als één economische entiteit.

- 4.2 Een geconsolideerde jaarrekening is in de wet omschreven als de jaarrekening waarin de activa, passiva, baten en lasten van de rechtspersonen en vennootschappen die een groep of groepsdeel vormen en andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen als één geheel worden opgenomen.⁵ Voor de geconsolideerde jaarrekening gelden in beginsel dezelfde bepalingen en termijnen als voor de enkelvoudige jaarrekening zoals opgenomen in paragraaf 3.
- 4.3 De verplichting om een geconsolideerde jaarrekening op te maken en te publiceren, rust allereerst op de rechtspersoon die, alleen of samen met een andere groepsmaatschappij aan het hoofd staat van zijn groep (het groepshoofd).⁶ Daarnaast dient iedere andere rechtspersoon die in zijn (sub)groep één of meer dochtermaatschappijen heeft of andere rechtspersonen waarop hij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover hij de centrale leiding heeft, een geconsolideerde jaarrekening op te maken en te publiceren (de tussenhoudster). Dit is de zogenoemde consolidatieplicht.
- 4.4 Als er sprake is van een groepsstructuur, zal dit veelal leiden tot een situatie waar er sprake is van zowel een consolidatieplicht voor het groepshoofd als voor alle tussenhoudsters. Dit leidt tot grote administratieve lasten, maar ook tot aanzienlijke

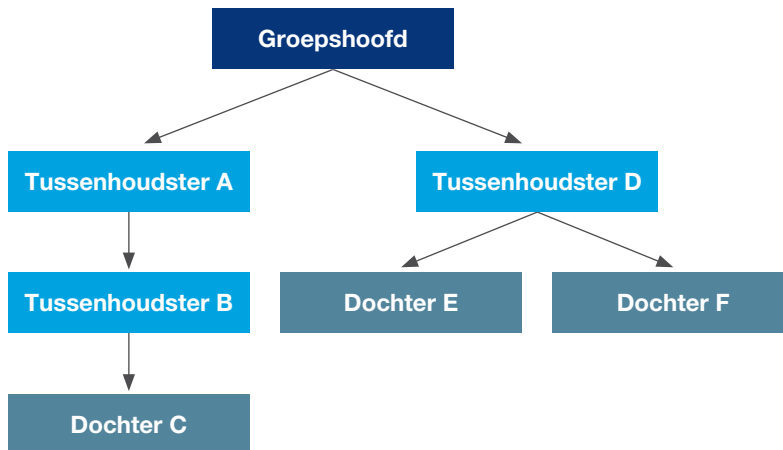
⁴ Bijzondere omstandigheden die uitstel rechtvaardigen, kunnen onder meer verband houden met grote onzekerheden over de waardering van essentiële activa, met het wegvallen van het bestuur, grote fraude waarvan de omvang nog niet is te overzien of het niet-tijdig afronden van de accountantscontrole.

⁵ Artikel 2:405 lid 1 BW.

⁶ Artikel 2:406 lid 2 BW.

kosten voor bijvoorbeeld de accountantscontrole die vereist is als de groep of subgroep als groot of middelgroot kwalificeert.⁷ Daarnaast zullen de gebruikers van de jaarrekening over het algemeen meer geïnteresseerd zijn in de financiële informatie van de groep als geheel, zoals opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van het groepshoofd. Hierdoor voegt een geconsolideerde jaarrekening van een subgroep op een lager niveau niet veel toe. Ter illustratie het volgende voorbeeld:

Figuur 1

Zonder toepassing van enige vrijstelling rust er in deze structuur een consolidatieplicht op (i) het groepshoofd, (ii) tussenhouder A, (iii) tussenhouder B en (iv) tussenhouder D.

Daarnaast rust, in beginsel, op elke rechtspersoon de verplichting om een eenvoudige jaarrekening op te maken en te publiceren. Dat zijn, in een redelijk eenvoudige groepsstructuur, daarmee al vier geconsolideerde jaarrekeningen (en zeven eenvoudige jaarrekeningen), ondanks dat de geconsolideerde jaarrekening van de groep als geheel hoogstwaarschijnlijk al voldoende relevante informatie biedt voor de gebruikers van de jaarrekening.

In de geconsolideerde jaarrekening dienen de financiële gegevens te worden opgenomen van: (i) de rechtspersoon die de geconsolideerde jaarrekening opmaakt, (ii) zijn dochtermaatschappijen in de groep, (iii) andere groepsmaatschappijen die onder de rechtspersoon vallen en (iv) andere rechtspersonen waarover hij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover hij centrale leiding heeft.⁸ Dit is de zogenoemde consolidatiekring. Uitgaande van uitsluitend 100% aandeelhoudersschapsrelaties in figuur 1, bestaat de consolidatiekring van het groepshoofd uit alle onderliggende rechtspersonen in de structuur.

5. De tussenhoudestervrijstelling

- 5.1 De tussenhoudestervrijstelling biedt een vrijstelling van de consolidatieplicht voor tussenhoudsters. De ratio van deze vrijstelling is dat inzicht in de financiële gegevens van de groep als geheel het onnodig maakt om ook inzicht te geven in een subgroep. Deze ratio komt veelvuldig naar voren in de wetsgeschiedenis bij de tussenhoudestervrijstelling.⁹

⁷ Dit is het geval indien de groep of subgroep op geconsolideerde basis niet langer voldoet aan twee van de drie criteria op twee opeenvolgende balansdata zoals opgenomen in artikel 2:396 BW. Dit zijn (i) totale activa van meer dan EUR 7,5 miljoen, (ii) netto-omzet van meer dan EUR 15 miljoen en gemiddeld 50 of meer werknemers over het boekjaar.

⁸ Artikel 2:406 lid 1 en lid 2 BW.

⁹ Onder andere in: Tweede Kamer 1979/80, 16 326, nr. 3 16, Kamerstukken II 1983-1984, 16 551, nr. 11, p. 17, Kamerstukken II, 1986/87, 19813, nr. 3, p. 15.

- 5.2 Om de tussenhoudstervrijstelling toe te mogen passen, moet voldaan zijn aan alle vereisten van artikel 2:408 BW. Alvorens meer uitgebreid in te gaan op de individuele vereisten, volgt hieronder een korte weergave van de vereisten:
- (a) er is geen schriftelijk bezwaar gemaakt tegen de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling door ten minste tien procent van de leden of aandeelhouders binnen zes maanden na aanvang van het boekjaar;
 - (b) de financiële gegevens die de tussenhouder zou moeten consolideren (haar consolidatiekring) zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van een bovenliggende entiteit (de consoliderende entiteit - in figuur 1: het groepshoofd);
 - (c) de geconsolideerde jaarrekening en het bestuursverslag moeten zijn opgemaakt overeenkomstig Richtlijn 2013/34/EU (de **Jaarrekeningrichtlijn**) of vergelijkbare voorschriften;
 - (d) de geconsolideerde jaarrekening, het bestuursverslag en de accountantsverklaring zijn opgemaakt of vertaald in het Nederlands, Frans, Duits of Engels; en
 - (e) de geconsolideerde jaarrekening, het bestuursverslag en de accountantsverklaring moeten binnen zes maanden na balansdatum, of binnen één maand na een toegestane latere publicatiedatum worden gedeponeerd bij het Nederlandse handelsregister.
- 5.3 Daarnaast dient een vrijgestelde tussenhouder in de toelichting bij haar enkelvoudige jaarrekening te vermelden dat de tussenhoudstervrijstelling wordt toegepast.
- 5.4 Op grond van het vierde lid van artikel 2:408 BW kan de tussenhoudstervrijstelling niet worden toegepast door beursvennootschappen. Dit geldt zowel voor beursvennootschappen waarvan effecten zijn toegelaten tot de handel op een

gereguleerde markt als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht, als voor beursvennootschappen waarvan effecten zijn toegelaten tot de handel op een met een gereguleerd vergelijkbaar systeem uit een staat die geen EU-lidstaat is. Een voorbeeld van de eerste categorie is Euronext Amsterdam en bij de tweede categorie valt bijvoorbeeld te denken aan de New York Stock Exchange of Nasdaq.¹⁰

6. Geen bezwaar aandeelhouders (ad (a))

- 6.1 Binnen zes maanden na aanvang van het boekjaar mag geen schriftelijk bezwaar zijn gemaakt door ten minste tien procent van de leden of aandeelhouders, dan wel door houders van ten minste tien procent van het geplaatste kapitaal.
- 6.2 De wet verplicht het bestuur niet om vooraf actief toestemming te vragen voor toepassing van de tussenhoudstervrijstelling. In situaties met minderheidsaandeelhouders kan het echter uit oogpunt van zorgvuldigheid wenselijk zijn hen tijdig te informeren.

7. Consolidatievoorwaarde (ad (b))

- 7.1 De financiële gegevens van alle entiteiten die zich binnen de consolidatiekring van de tussenhouder bevinden, dienen te zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de consoliderende entiteit.
- 7.2 Ervan uitgaande dat alle tussenhoudsters opgenomen in figuur 1 gebruik willen maken van de tussenhoudstervrijstelling, betekent dit dat het groepshoofd de financiële gegevens van alle tussenhoudsters en dochters uit figuur 1 dient op te nemen in haar geconsolideerde jaarrekening.

¹⁰ Artikel 2:408 lid 4 BW.

8. Toegestane verslaggevingsregimes geconsolideerde jaarrekening (ad (c))

- 8.1 De geconsolideerde jaarrekening van de consoliderende entiteit moet opgemaakt zijn in overeenstemming met de voorschriften van de Jaarrekeningrichtlijn, EU-IFRS of overeenkomstig de voorschriften van één der richtlijnen betreffende de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen of verzekeringsondernemingen of op gelijkwaardige wijze.
- 8.2 De toegestane 'gelijkwaardige wijze' vergemakkelijkt de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling indien de consoliderende entiteit zich buiten de Europese Unie bevindt. Op 'gelijkwaardige wijze' houdt in ieder geval in dat de geconsolideerde jaarrekening dezelfde informatie geeft als door de EU-richtlijnen voorgeschreven. Het is de verantwoordelijkheid van de consoliderende entiteit om aan de hand van de inhoud van de betreffende geconsolideerde jaarrekening vast te stellen of daarvan sprake is.
- 8.3 Overigens zijn in 2012 door de Europese Commissie in het kader van de prospectus- en de transparantierichtlijn¹¹ US GAAP, Japan GAAP, China GAAP, Canadian GAAP en Korea GAAP als gelijkwaardig aangemerkt. Dit uitvoeringsbesluit is overigens sinds 2012 niet meer geüpdatet.¹²

¹¹ Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten en Richtlijn 2001/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 mei 2001 betreffende de toelating van effecten tot de officiële notering aan een effectenbeurs en de informatie die over deze effecten moet worden gepubliceerd.

¹² Uitvoeringsbesluit 2012/194/EU van de Commissie van 11 april 2012 tot wijziging van Beschikking 2008/961/EG betreffende het gebruik door effectenuitgevende instellingen van derde landen van nationale standaarden voor jaarrekeningen van bepaalde derde landen en van de International Financial Reporting Standards voor de opstelling van hun geconsolideerde financiële overzichten.

¹³ Artikel 2:394 lid 1 BW.

9. Taalvereiste (ad (d))

Voor toepassing van de tussenhoudstervrijstelling dienen de geconsolideerde jaarrekening, het bestuursverslag en de accountantsverklaring van de consoliderende entiteit allemaal te zijn opgemaakt en gepubliceerd in dezelfde taal. Daarbij bestaat een keuze tussen Nederlands, Frans, Duits of Engels of een vertaling in een van deze talen. Dit zijn dezelfde talen waarin de jaarrekening van een Nederlandse rechtspersoon openbaar gemaakt kan worden door deponering daarvan bij het handelsregister.¹³

10. Deponering (ad (e))

- 10.1 De geconsolideerde jaarrekening, bestuursverslag en accountantsverklaring van de consoliderende entiteit dienen binnen zes maanden na de balansdatum of binnen een maand na een geoorloofde latere openbaarmaking bij het handelsregister te zijn gedeponerd. De wettekst is hier niet geheel duidelijk of dit gaat om de balansdatum van de consoliderende entiteit of de balansdatum van de tussenhoudster. Ook uit de wetsgeschiedenis is niet duidelijk af te leiden op welke balansdatum deze termijnen zien.
- 10.2 Als ervan uitgegaan wordt dat de termijn ziet op de balansdatum van de consoliderende entiteit, kan dat in de praktijk tot vreemde gevolgen leiden. Een Nederlandse tussenhoudster heeft uiterlijk twaalf maanden de tijd om haar (geconsolideerde) jaarrekening te publiceren. Als de consoliderende entiteit een

Amerikaanse beursgenoteerde vennootschap is, dan moet de geconsolideerde jaarrekening van de consoliderende entiteit in Amerika binnen drie maanden na afloop van het boekjaar openbaar gemaakt worden. Dit zou betekenen dat deze binnen de eerste termijn van zes maanden bij het Nederlandse handelsregister gedeponneerd dient te zijn voor de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling. In de praktijk wordt er (pas) aan gedacht om de geconsolideerde jaarrekening van de consoliderende entiteit bij het handelsregister te deponeren tegelijk met de enkelvoudige jaarrekening van de tussenhoudster. Aangezien een tussenhoudster daar langer de tijd voor heeft, wordt de termijn van zes maanden vaak overschreden. Afhankelijk van de feiten en omstandigheden van het specifieke geval kan dan een meer materiële benadering worden gehanteerd, waardoor de tussenhoudstervrijstelling alsnog kan worden toegepast.

- 10.3 Als de consoliderende entiteit een Nederlandse B.V. is, dan dient de geconsolideerde jaarrekening binnen twaalf maanden na afloop van het boekjaar bij het handelsregister te worden gedeponneerd. Dit is een latere geoorloofde openbaarmakingstermijn dan zes maanden en dat zou betekenen dat 'een maand na een geoorloofde latere openbaarmaking' voor de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling uitkomt op 13 maanden na afloop van het boekjaar. Deze uitkomst is opmerkelijk omdat de termijn die de tussenhoudster heeft voor het publiceren van de enkelvoudige jaarrekening dan wordt overschreden. Hoewel de tussenhoudster juist op die datum aan alle voorwaarden voor de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling dient te voldoen. Deze termijn is maximaal twaalf maanden na afloop van het boekjaar, uitgaande van een maximale toegestane verlenging van de termijn van vijf maanden door de algemene vergadering.¹⁴

Het verdient daarom aanbeveling deze termijn van twaalf maanden niet te overschrijden.

11. Toepassing van de omvangafhankelijke regimes bij toepassing van de tussenhoudstervrijstelling

- 11.1 Op de jaarrekening van Nederlandse rechtspersonen kunnen verschillende omvangafhankelijke regimes van toepassing zijn. De verschillende omvangafhankelijke regimes en de bijbehorende drempelwaarden zijn opgenomen in de tabel hieronder. Afhankelijk van de categorie waarin de rechtspersoon valt, zijn er verschillende vrijstellingen en verlichtingen van toepassing.¹⁵ Zo is er bij het micro- of kleine omvangafhankelijke regime geen bestuursverslag en accountantscontrole vereist. Ook hoeft slechts een beperkte balans openbaar gemaakt te worden.¹⁶

	Micro	Klein	Middelgroot	Groot
Totale activa	< EUR 450 duizend	< EUR 7,5 miljoen	≤ EUR 25 miljoen	> EUR 25 miljoen
Netto-omzet	< EUR 900 duizend	< EUR 15 miljoen	≤ EUR 50 miljoen	> EUR 50 miljoen
Gemiddeld aantal werknemers	< 10	< 50	< 250	≥ 250

¹⁴ Artikel 2:210 lid 1 BW voor de BV en artikel 2:101 lid 1 BW voor de NV jo. artikel 2:394 lid 3 BW. Voor beursvennootschappen gelden kortere termijnen.

¹⁵ Zie artikel 2:395a t/m 2:397 BW.

¹⁶ De vrijstellingen en verlichtingen van de omvangafhankelijke regimes zijn niet van toepassing op, onder andere, organisaties van openbaar belang of op een beleggingsmaatschappij of maatschappij voor collectieve belegging en als de algemene vergadering uiterlijk zes maanden van het begin van het boekjaar anders heeft besloten (zie artikel 2:398 lid 2, 3 en 7 BW).

11.2 Een rechtspersoon dient op twee opeenvolgende balansdata te voldoen aan ten minste twee van de drie drempelwaarden genoemd in de tabel om dat omvangafhankelijke regime toe te mogen passen. Deze drempelwaarden dienen op geconsolideerde basis te worden bekeken, tenzij de rechtspersoon de tussenhoudstervrijstelling toepast. In veel gevallen leidt de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling er daarom toe dat de vrijgestelde tussenhoudster gebruik kan maken van het micro- of kleine omvangafhankelijke regime. Bijkomend voordeel is dat er dan voor de tussenhoudster - naast een vrijstelling van de consolidatieplicht - dus geen bestuursverslag en accountantscontrole nodig is en er slechts een beperkte balans openbaar gemaakt hoeft te worden.

12. Waardering deelnemingen

- 12.1 Een rechtspersoon of vennootschap heeft een deelneming in een andere rechtspersoon indien hij, of één of meer van zijn dochtermaatschappijen, alleen of samen voor eigen rekening aan die andere rechtspersoon kapitaal verschafft of doet verschaffen ten einde met die andere rechtspersoon duurzaam verbonden te zijn ten dienste van de eigen werkzaamheid. Bij verschaffing van een vijfde of meer van het geplaatste kapitaal bestaat het wettelijke vermoeden dat sprake is van een deelneming.¹⁷ Dit wettelijke vermoeden is weerlegbaar.
- 12.2 Indien de rechtspersoon of vennootschap invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de deelneming, is de hoofdregel dat de deelneming in de jaarrekening van de deelnemende rechtspersoon wordt gewaardeerd op basis van de nettovermogenswaarde.¹⁸

¹⁷ Artikel 2:24c BW.

¹⁸ Artikel 2:389 lid 1 en 2 BW.

¹⁹ Kamerstukken II 1987/88, 19813, nr. 5, p. 8 en RJ 214.304.

²⁰ Art. 10 lid 3 sub c Besluit actuele waarde.

12.3 Wegens in de toelichting bij de jaarrekening te vermelden gegronde redenen mag worden afgeweken van de hoofdregel. In de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (**RJ**) worden, in overeenstemming met de wetsgeschiedenis, twee mogelijke gegronde redenen genoemd. De eerste is internationale verstrengeling en de tweede is de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling.¹⁹ Als waarderingsgrondslag komen dan de verkrijgingsprijs of de actuele waarde in aanmerking. Waardering tegen actuele waarde is echter niet toegestaan voor deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend.²⁰ Bij toepassing van de tussenhoudstervrijstelling komt in afwijking van de nettovermogenswaarde daarom (slechts) de verkrijgingsprijs in aanmerking.

13. Samenloop met de groepsvrijstelling van artikel 2:403 BW

- 13.1 In de praktijk is er vaak onduidelijkheid over de samenloop van de tussenhoudstervrijstelling met de groepsvrijstelling van artikel 2:403 BW. Over de groepsvrijstelling van artikel 2:403 BW is eerder een bijdrage in Genoteerd verschenen. Deze is [hier](#) te raadplegen.
- 13.2 In het kort stelt de groepsvrijstelling een onder Titel 9 van Boek 2 BW vallende rechtspersoon vrij om de jaarrekening in te richten overeenkomstig deze titel. Slechts een interne summiere jaarrekening wordt vereist en deze hoeft niet voorzien te worden van een accountantsverklaring. Voor de toepassing van de groepsvrijstelling dient een consoliderende entiteit een 403-verklaring af te geven. Een 403-verklaring is een verklaring waarmee de consoliderende entiteit zich hoofdelijk aansprakelijk stelt voor schulden uit rechtshandelingen van haar

onderliggende groepsmaatschappij (de **403-maatschappij**). Daarnaast dient de geconsolideerde jaarrekening van de consoliderende entiteit, net als voor de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling, gedeponeed te worden bij het handelsregister. De termijnen hiervoor zijn gelijk aan de termijnen bij de tussenhoudstervrijstelling. Ook dienen de directe aandeelhouders van de 403-maatschappij elk jaar schriftelijk in te stemmen met de toepassing van de groepsvrijstelling.

- 13.3 Een tussenhoudster die de tussenhoudstervrijstelling toepast, stelt geen geconsolideerde jaarrekening op en kan om die reden ook geen 403-verklaring afgeven voor haar directe of indirecte groepsmaatschappijen.²¹ Het is wel mogelijk dat de uiteindelijke consoliderende entiteit (in figuur 1: het groepshoofd) de 403-verklaring afgeeft. De tussenhoudster kan in dat geval de tussenhoudstervrijstelling toepassen en haar dochters kunnen op hun beurt de groepsvrijstelling toepassen. Op deze manier worden de faciliteiten geboden door titel 9 Boek 2 BW optimaal benut.
- 13.4 Let er hierbij wel op dat een belangrijk verschil tussen de tussenhoudstervrijstelling en de groepsvrijstelling is dat de geconsolideerde jaarrekening van de consoliderende entiteit voor de toepassing van de groepsvrijstelling krachtens het toepasselijke recht moet voldoen aan de voorschriften van de Jaarrekeningrichtlijn, EU-IFRS of één der richtlijnen betreffende de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen of verzekeringsondernemingen.

De ‘gelijkwaardige wijze’ is hier, anders dan bij de toepassing van de tussenhoudstervrijstelling, niet geoorloofd.²² Met de woorden ‘krachtens toepasselijk recht’ wordt aangegeven dat de groepsvrijstelling alleen mag worden toegepast indien de consoliderende entiteit op grond van toepasselijk - meestal dus nationaal - recht één van deze verslaggevingsregimes toepast. Het is dus niet voldoende voor de toepassing van de groepsvrijstelling indien een moedermaatschappij vrijwillig één van deze Europese verslaggevingsregimes toepast indien het toepasselijke recht dat niet uitdrukkelijk toestaat. Het is niet per se noodzakelijk dat de consoliderende maatschappij is opgericht naar het recht van een lidstaat van de EU of van een EER-staat, mits maar het recht van een dergelijke staat op de consoliderende maatschappij van toepassing is.²³

²¹ Artikel 2:403 lid 1 sub f BW bepaalt dat de onder c bedoelde rechtspersoon de 403-verklaring dient af te geven. Artikel 2:403 lid 1 sub c BW bepaalt dat de financiële gegevens van de 403-maatschappij dienen te worden geconsolideerd door een andere rechtspersoon of vennootschap. Aangezien de tussenhoudster niet consolideert, kan hier niet aan worden voldaan.

²² Zie paragraaf 8.1 en 8.2.

²³ Nass, SDU-Commentaar bij artikel 2:403 BW (2026).

Over Loyens & Loeff

Loyens & Loeff N.V. is een onafhankelijk full-service kantoor van advocaten, belastingadviseurs en notarissen, waar de civiele en fiscale dienstverlening geïntegreerd wordt aangeboden. De advocaten en notarissen enerzijds en de belastingadviseurs anderzijds hebben binnen het kantoor een gelijkwaardige positie. Met deze opzet en haar omvang is Loyens & Loeff N.V. uniek in de Benelux en Zwitserland.

De praktijk is vooral gericht op het (internationale) bedrijfsleven en de overheid. Loyens & Loeff N.V. is een kantoor met uitgebreide kennis en ervaring op het gebied van onder meer belastingrecht, ondernemingsrecht, fusies en overnames, beursnoteringen, privatiseringen, bank- en effectenrecht, commercieel onroerend goed, arbeidsrecht, bestuursrecht, technologie, media en procesrecht, EU en mededinging, bouwrecht, energierecht, insolventie, milieurecht, pensioenrecht en ruimtelijke ordening.

Genoteerd is een periodieke nieuwsbrief voor relaties van Loyens & Loeff N.V. Genoteerd verschijnt sinds oktober 2001.

Auteur van deze bijdrage is Qury van Vliet (qury.van.vliet@loyensloeff.com).

Redactie

mr. M.J. Bosselaar
 mr. P.E.B. Corten
 mr. E.H.J. Hendrix
 mr. H.L. Kaemingk
 mr. G. Koop
 prof. mr. W.J. Oostwouder
 mr. R.L.P. van der Velden
 prof. mr. dr. F.J. Vonck
 mr. K. Wiersma

Uiteraard kunt u zich ook wenden tot uw eigen contactpersoon binnen Loyens & Loeff N.V.

Disclaimer

Hoewel deze publicatie met grote zorgvuldigheid is samengesteld, aanvaarden Loyens & Loeff N.V. en alle andere entiteiten, samenwerkingsverbanden, personen en praktijken die handelen onder de naam 'Loyens & Loeff', geen enkele aansprakelijkheid voor de gevolgen van het gebruik van de informatie uit deze uitgave zonder hun medewerking. De aangeboden informatie is bedoeld ter algemene informatie en kan niet worden beschouwd als advies.

Loyens & Loeff is een toonaangevend, onafhankelijk full-service advocaten- en belastingadvieskantoor in Europa, gespecialiseerd in het ondersteunen van cliënten bij de meest complexe juridische en fiscale vraagstukken. Met multidisciplinaire teams van experts die uw sector en belangen door en door kennen, werkt Loyens & Loeff nauw met u samen om praktische, doelgerichte oplossingen te bieden die aansluiten bij uw behoeften en ambities.

Amsterdam, Brussel, Londen, Luxemburg, New York, Parijs, Rotterdam, Zürich